

TARTALOM

ELŐSZÓ.	7
1. FEJEZET	
Bevezetés: „ismerkedés” a mérleggel.	9
2. FEJEZET	
Gazdasági események hatása mérlegre és az eredményre	40
2.1. Alapvető gazdasági események hatása a mérlegre	40
2.2. Alapvető és összetett gazdasági események hatása a mérlegre és az „eredménykimutatásra”	48
3. FEJEZET	
Gazdasági események könyvviteli elszámolása.	67
3.1. Alapvető gazdasági események könyvelése (számlasoros, idősoros), főkönyvi kivonat, záró mérleg készítése	67
3.2. Alapvető és összetett gazdasági események könyvelése (számlasoros, idősoros), főkönyvi kivonat, „eredménykimutatás” és záró mérleg készítése	76
3.3. Az áfa könyvviteli elszámolása.	92
4. FEJEZET	
Értékelés.	102
4.1. Bekerülési érték meghatározása	102
4.2. Értékcsökkenés	115
4.3. Készletértékelési eljárások	147
4.4. Külföldi pénzürtékre szóló eszközök és kötelezettségek értékelése	181
5. FEJEZET	
Esettanulmányok a gazdasági események könyvviteli elszámolására	228
6. FEJEZET	
Eredménykimutatás	257

7. FEJEZET

Időbeli elhatárolások 283

8. FEJEZET

Költségelszámolás. 295

ELŐSZÓ

Kedves Olvasó!

A számviteli szakkönyvek piaca már több éve egy felhasználóbarát számvitelpéldatárra várt, amikor 2010-ben – a több éve tátongó úrt betöltve – megjelent a Számvitel alapjai példatár. Jelen kiadvány ennek a hiánypótló műnek az átdolgozott változata, amely az elmúlt évek törvényi változásai miatti aktualizálások mellett módszertani újításokat is tartalmaz. A példák a gazdasági felsőoktatás **Számvitel alapjai (vagy Bevezetés a számvitelbe) tantárgyának/„tantárgyrészének”** gyakorlati szintű feldolgozását célozták meg.

A jól átgondolt tematikához illesztett fejezetek példáit a szerzők két csoportba rendezték. Az elsőbe a tanórai megoldásra felkínált feladatok kerültek, így ezeknek a feladatoknak a megoldásai nincsenek a példatárban. A második csoportban a teljes körűen kidolgozott (megoldott) gyakorlófeladatok találhatóak, amelyek valószínűsíthetően az önálló, „otthoni” gyakorlást segítik majd. A példatárban minden tanórai típusfeladatnak van egy párja a megoldott gyakorlófeladatok között. Így azok a hallgatók, akik a tanórákon esetleg nem ebből a példatárból tanulnak, a megoldott gyakorlófeladatok alapján a nem megoldott tanórai megoldásra felkínált feladatokat is ki tudják dolgozni.

A kötet minden témában elegendő kidolgozott gyakorló- és nem megoldott tanórai feladatot tartalmaz a Számvitel alapjai (vagy Bevezetés a számvitelbe) tantárgy/„tantárgyrész” követelményeinek készségszintű elsajátításához. A szerzők mindannyian a Budapesti Gazdasági Főiskola, Pénzügyi és Számviteli Karának, Számvitel Intézeti Tanszékének főállású oktatói, a példatár megírásához felhasználták többéves oktatási és gyakorlati tapasztalataikat.

A jelen példatárban, valamint a „példatársorozathoz” tartozó Pénzügyi számvitel példatár I–II.-ben megtalálható feladatok a mérlegképes könyvelői képzés **„Számviteli feladatok a gyakorlatban”** (új OKJ szerint), illetve a **„Számviteli-elemzési ismeretek alkalmazása”** (régiképzés szerint) követelménymodulok tematikájának nagy részét is lefedik. A példatárat ajánljuk a mérlegképes könyvelői, a pénzügyi-számviteli ügyintézői és a vállalkozási és bérügyintézői képzésekhez, valamint minden olyan hallgatónak, aki először próbál eligazodni a számvitel szövevényes útvesztőjében.

Budapest, 2014. május 30.

Sok sikert kívánnak a tanuláshoz:

A Szerzők és a Lektor

6. gazdasági esemény hatása

Eszközök	változás	„záró”	Források	változás	„záró”
Anyagok		420	Jegyzett tőke		3 500
Áruk		540	Hosszú lejáratra kapott kölcsönök		1 500
Pénztár		480	Rövid lejáratú hitel	-90	180
Bankbetétek	-90	4.010	Szállítók		270
<i>Eszközök összesen</i>	-90	5 450	<i>Források összesen</i>	-90	5 450

7. gazdasági esemény hatása

Eszközök	változás	„záró”	Források	változás	„záró”
Anyagok		420	Jegyzett tőke		3 500
Áruk		540	Hosszú lejáratra kapott kölcsönök		1 500
Pénztár		480	Rövid lejáratú hitel		180
Bankbetétek	-270	3 740	Szállítók	-270	0
<i>Eszközök összesen</i>	-270	5 180	<i>Források összesen</i>	-270	5 180

2. FELADAT

A „Szegefű” Kft. tárgyidőszaki gazdálkodásáról a következő információkat ismeri:

Nyitó mérleg

Eszközök		Források	
Pénztár	700	Jegyzett tőke	3 500
Bankbetétek	3 800	Rövid lejáratú hitelek	1 000
<i>Eszközök összesen</i>	4 500	<i>Források összesen</i>	4 500

Tárgyidőszaki gazdasági események:

1. A vállalkozás anyagot vásárolt. A 270 e Ft-os vételár kiegyenlítése a számla alapján 15 nap múlva esedékes.
2. A vállalkozás készpénzért árut vásárolt. A beszerzett áruk vételára 630 e Ft.
3. Átutalásra került a rövid lejáratú hiteltartozás esedékes törlesztőrészlete. Az átutalt törlesztőrészlet 800 e Ft.
4. A vállalkozás átutalással teljesítette a fennálló szállítói tartozását.
5. A vállalkozás 2 000 e Ft kölcsönt adott más vállalkozásnak 24 hónapos futamidőre. A kölcsön összegével a bankszámlát megterhelték.
6. A vállalkozás a házipénztárban található készpénzt befizette a bankszámlára. (A befizetett készpénz jóváírása a bankszámlán megtörtént.)
7. A vállalkozás megkapta az adott kölcsön esedékes törlesztőrészletét. A bankszámlán jóváírt törlesztőrészlet 310 e Ft.

Feladat:

Mutassa be a tárgyévben bekövetkezett gazdasági események mérlegre gyakorolt hatását!

2. FELADAT MEGOLDÁSA

1. gazdasági esemény hatása

Eszközök	változás	„záró”	Források	változás	„záró”
Anyagok	+270	270	Jegyzett tőke		3 500
Pénztár		700	Rövid lejáratú hitelek		1 000
Bankbetétek		3 800	Szállítók	+270	270
<i>Eszközök összesen</i>	+270	4 770	<i>Források összesen</i>	+270	4 770

2. gazdasági esemény hatása

Eszközök	változás	„záró”	Források	változás	„záró”
Anyagok		270	Jegyzett tőke		3 500
Áruk	+630	630	Rövid lejáratú hitelek		1 000
Pénztár	- 630	70	Szállítók		270
Bankbetétek		3 800			
<i>Eszközök összesen</i>	0	4 770	<i>Források összesen</i>	0	4 770

3. gazdasági esemény hatása

Eszközök	változás	„záró”	Források	változás	„záró”
Anyagok		270	Jegyzett tőke		3 500
Áruk		630	Rövid lejáratú hitelek	-800	200
Pénztár		70	Szállítók		270
Bankbetétek	-800	3 000			
<i>Eszközök összesen</i>	-800	3 970	<i>Források összesen</i>	-800	3 970

4. gazdasági esemény hatása

Eszközök	változás	„záró”	Források	változás	„záró”
Anyagok		270	Jegyzett tőke		3 500
Áruk		630	Rövid lejáratú hitelek		200
Pénztár		70	Szállítók	-270	0
Bankbetétek	-270	2 730			
<i>Eszközök összesen</i>	-270	3 700	<i>Források összesen</i>	-270	3 700

5. gazdasági esemény hatása

Eszközök	változás	„záró”	Források	változás	„záró”
Tartósan adott kölcsönök	+2 000	2 000	Jegyzett tőke		3 500
Anyagok		270	Rövid lejáratú hitelek		200
Áruk		630	Szállítók		0
Pénztár		70			
Bankbetétek	-2 000	730			
<i>Eszközök összesen</i>	0	3 700	<i>Források összesen</i>	0	3 700

6. gazdasági esemény hatása

Eszközök	változás	„záró”	Források	változás	„záró”
Tartósan adott kölcsönök		2 000	Jegyzett tőke		3 500
Anyagok		270	Rövid lejáratú hitelek		200
Áruk		630	Szállítók		0
Pénztár	-70	0			
Bankbetétek	+70	800			
<i>Eszközök összesen</i>	0	3 700	<i>Források összesen</i>	0	3 700

7. gazdasági esemény hatása

Eszközök	változás	„záró”	Források	változás	„záró”
Tartósan adott kölcsönök	-310	1 690	Jegyzett tőke		3 500
Anyagok		270	Rövid lejáratú hitelek		200
Áruk		630	Szállítók		0
Bankbetétek	+310	1 110			
<i>Eszközök összesen</i>	0	3 700	<i>Források összesen</i>	0	3 700

5. FELADAT

A „Teljesítményarányos2” Nyrt. 2X10. március 15-én egy termelőgépet vásárolt. A egyes pénzügyi forrásból finanszírozott eszköz beszerzéssel kapcsolatosan a következő információkat ismeri:

• vételár	26 000 e Ft + 7 020 e Ft áfa
• szállítási díj	210 e Ft + 56,7 e Ft áfa
• összeszerelés, próbaüzem utókalkulált költsége	520 e Ft
• próbagyártás során elkészült termékek értéke	80 e Ft
• hitelszerződés közjegyzői hitelesítésének díja	180 e Ft + 48,6 e Ft áfa
• 2x10. május 1-jén igénybe vett beruházási hitel	12 000 e Ft
• rendelkezésre tartási jutalék	160 e Ft
• folyósítási jutalék	110 e Ft
• hitelkamat	12 %/év
• elkülönített pénzeszköz után kapott kamat	500 e Ft

Egyéb információk:

- üzembe helyezés 2x10. augusztus 1.
- a vállalkozás a termelőgép értékcsökkenését teljesítményarányos leírással számolja el
- tervezett teljesítmény 24 000 gépóra
- tervezett maradványérték 3 100 e Ft

A teljesítmény évenkénti tényleges alakulása a következő:

2X10.	2X11.	2X12.	2X13.	2X14.	2X15.
1000 gépóra	3500 gépóra	4100 gépóra	5900 gépóra	3200 gépóra	3500 gépóra

A műszaki géppel kapcsolatos kiemelt gazdasági események a hasznos élettartam alatt:

- A berendezésen 2X13. évben karbantartást végeztek, melynek költsége külső vállalkozó számlája alapján 200 e Ft + 54 e Ft áfa.
- 2X14. évben a gépsort felújították, amelynek értéke belső kalkuláció alapján 2 000 e Ft. A felújításig 2x14-ben teljesített gépórák száma 2 400 gépóra, a felújítás után a teljesítmény 3 200 gépórával nőtt az eredetileg tervezetthez képest. A várható maradványértéket 4 000 e Ft-ra módosították.

Feladatok:

Határozza meg a következők kategóriák értékét!

Bekerülési érték:	<input type="text"/>
1 gépóra jutó tervezett értékcsökkenés:	<input type="text"/>
Mérlegérték 2x11. évben:	<input type="text"/>
Mérlegérték 2x12. évben:	<input type="text"/>
Mérlegérték 2x13. évben:	<input type="text"/>
Halmozott terv szerinti ÉCS a felújításig:	<input type="text"/>
Nettó érték a felújítás után:	<input type="text"/>
1 gépóra jutó tervezett értékcsökkenés a felújítás után:	<input type="text"/>
Mérlegérték 2x14. évben:	<input type="text"/>
Mérlegérték 2x15. évben:	<input type="text"/>

5. FELADAT MEGOLDÁSA

Bekerülési érték:		<input type="text" value="27 100 e Ft"/>
Vételár	26 000	
Szállítási díj	+210	
Összeszerelés, próbaüzem utókalkulált költsége	+520	
Próbagyártás során elkészült termékek értéke	-80	
Hítelszerződés közjegyzői hitelesítésének díja	+180	
Rendelkezésre tartási jutalék	+160	
Folyósítási jutalék	+110	
Hitelkamat az üzembehelyezésig $(12.000 \times 0,12 \times 3/12)$	+360	
<u>Elkülönített pénzeszköz után kapott kamat</u>	<u>-360</u>	
Bekerülési érték	27 100	

1 gépóra jutó tervezett értékcsökkenés:	<input type="text" value="1 000 Ft/gó"/>
$(27\ 100\ \text{e Ft} - 3\ 100\ \text{e Ft}) / 24\ 000\ \text{gó} = 1\ 000\ \text{Ft/gó}$	

Mérlegérték 2x11. évben:

22 600 e Ft

$$27\ 100 - (1\ 000\ \text{gó} + 3\ 500\ \text{gó}) \times 1\ \text{e Ft/gó} = 22\ 600\ \text{e Ft}$$

Mérlegérték 2x12. évben:

18 500 e Ft

$$27\ 100 - (1\ 000\ \text{gó} + 3\ 500\ \text{gó} + 4\ 100\ \text{gó}) \times 1\ \text{e Ft/gó} = 18\ 500\ \text{e Ft}$$

Mérlegérték 2x13. évben:

12 600 e Ft

$$27\ 100 - (1\ 000 + 3\ 500\ \text{gó} + 4\ 100\ \text{gó} + 5\ 900\ \text{gó}) \times 1\ \text{e Ft/gó} = 12\ 600\ \text{e Ft}$$

A karbantartás nem befolyásolja az eszköz értékét!

Halmazott terv szerinti ÉCS a felújításig:

16 900 e Ft

$$(1\ 000\ \text{gó} + 3\ 500\ \text{gó} + 4\ 100\ \text{gó} + 5\ 900\ \text{gó} + 2\ 400\ \text{gó}) \times 1\ \text{e Ft/gó} = 16\ 900\ \text{e Ft}$$

Nettó érték a felújítás után:

12 200 e Ft

$$27\ 100 - 16\ 900 + 2\ 000 = 12\ 200\ \text{e Ft}$$

1 gépóra jutó tervezett értékcsökkenés a felújítás után:

796 Ft/gó

$$(12\ 200 - 4\ 000) / (24\ 000\ \text{gó} - 16\ 900\ \text{gó} + 3\ 200\ \text{gó}) = 796\ \text{Ft/gó}$$

Mérlegérték 2x14. évben:

11 563 e Ft

$$12\ 200 - 800\ \text{gó} \times 0,796\ \text{e Ft/gó} = 11\ 563\ \text{e Ft}$$

Mérlegérték 2x15. évben:

8 777 e Ft

$$11\ 563 - 3\ 500\ \text{gó} \times 0,796\ \text{e Ft/gó} = 8\ 777\ \text{e Ft}$$

GYAKORLÓFELADATOK

1. FELADAT

A „Kölcsön-Adó2” Zrt. tárgyév november 1-jén 15 000 e Ft kölcsönt nyújt „Kölcsön-Kérő2” Kft.-nek. A kölcsönszerződésből a következő kiemelt információkat ismerjük:

- futamidő 5 év,
- törlesztés
 - a) eset: futamidő végén egy összegben,
 - b) eset: évente egyenlő részletekben,
- kamat 24% évente,
- kamatfizetés évente.

Feladat:

Könyvelje a tárgyévi és a tárgyévet követő évi gazdasági eseményeket mindkét vállalkozásnál!

1. FELADAT MEGOLDÁSA

Ssz.	Gazdasági esemény megnevezése	Számla		Összeg	
		Tartozik	Követel	Tartozik	Követel
a) eset: a futamidő végén egy összegben van a törlesztés					
„Kölcsön-Adó2” Zrt.					
	Tárgyévi gazdasági események				
1.	11.01. Kölcsön nyújtása	1. Tartósan adott kölcsönök	3. Elszámolási betétszámla	15 000	15 000
2.	12.31. Tárgyévire időarányosan járó kamat elhatárolása $15\,000 \times 0,24 \times 2/12$	3. Bevételek aktív időbeli elhatárolása	9. Pénzügyi műveletek bevételei	600	600
	Tárgyévet követő évi gazdasági események				
1.	01.01. Elhatárolás feloldása	9. Pénzügyi műveletek bevételei	3. Bevételek aktív időbeli elhatárolása	600	600
2.	11.01. Kapott kamat $15\,000 \times 0,24$	3. Elszámolási betétszámla	9. Pénzügyi műveletek bevételei	3 600	3 600
3.	12.31. Tárgyévire időarányosan járó kamat elhatárolása $15\,000 \times 0,24 \times 2/12$	3. Bevételek aktív időbeli elhatárolása	9. Pénzügyi műveletek bevételei	600	600
„Kölcsön-Kérő2” Kft.					
	Tárgyévi gazdasági események				
1.	11.01. Kapott kölcsön	3. Elszámolási betétszámla	4. Hosszú lejáratra kapott kölcsönök	15 000	15 000
2.	12.31. Tárgyévet időarányosan terhelő kamat elhatárolása $15\,000 \times 0,24 \times 2/12$	8. Pénzügyi műveletek ráfordításai	4. Költségek, ráfordítások passzív időbeli elhatárolása	600	600

Tárgyévet követő évi gazdasági események					
1.	01.01. Elhatárolás feloldása	4. Költségek, ráfordítások passzív időbeli elhatárolása	8. Pénzügyi műveletek ráfordításai	600	600
2.	11.01. Fizetett kamat $15\,000 \times 0,24$	8. Pénzügyi műveletek ráfordításai	3. Elszámolási betétszámla	3 600	3 600
3.	12.31. Tárgyévet időarányosan terhelő kamat elhatárolása $15\,000 \times 0,24 \times 2/12$	8. Pénzügyi műveletek ráfordításai	4. Költségek, ráfordítások passzív időbeli elhatárolása	600	600
b) eset: évente egyenlő részletekben történik a törlesztés					
„Kölcsön-Adó2” Zrt.					
Tárgyévi gazdasági események					
1.	11.01. Kölcsön nyújtása	1. Tartósan adott kölcsönök	3. Elszámolási betétszámla	15 000	15 000
2.	12.31. Tárgyevre időarányosan járó kamat elhatárolása $15\,000 \times 0,24 \times 2/12$	3. Bevételek aktív időbeli elhatárolása	9. Pénzügyi műveletek bevételei	600	600
Tárgyévet követő évi gazdasági események					
1.	01.01. Elhatárolás feloldása	9. Pénzügyi műveletek bevételei	3. Bevételek aktív időbeli elhatárolása	600	600
2.	11.01. Kapott kamat $15\,000 \times 0,24$	3. Elszámolási betétszámla	9. Pénzügyi műveletek bevételei	3 600	3 600
3.	11.01. Kapott törlesztőrészlet $15\,000 / 5$ év	3. Elszámolási betétszámla	1. Tartósan adott kölcsönök	3 000	3 000
4.	12.31. Tárgyevre időarányosan járó kamat elhatárolása $12\,000 \times 0,24 \times 2/12$	3. Bevételek aktív időbeli elhatárolása	9. Pénzügyi műveletek bevételei	480	480
„Kölcsön-Kérő2” Kft.					
Tárgyévi gazdasági események					
1.	11.01. Kapott kölcsön	3. Elszámolási betétszámla	4. Hosszú lejáratra kapott kölcsönök	15 000	15 000
2.	12.31. Tárgyévet időarányosan terhelő kamat elhatárolása $15\,000 \times 0,24 \times 2/12$	8. Pénzügyi műveletek ráfordításai	4. Költségek, ráfordítások passzív időbeli elhatárolása	600	600
Tárgyévet követő évi gazdasági események					
1.	01.01. Elhatárolás feloldása	4. Költségek, ráfordítások passzív időbeli elhatárolása	8. Pénzügyi műveletek ráfordításai	600	600
2.	11.01. Fizetett kamat $15\,000 \times 0,24$	8. Pénzügyi műveletek ráfordításai	3. Elszámolási betétszámla	3 600	3 600
3.	11.01. Fizetett törlesztőrészlet $15\,000 / 5$ év	4. Hosszú lejáratra kapott kölcsönök	3. Elszámolási betétszámla	3 000	3 000
4.	12.31. Tárgyévet időarányosan terhelő kamat elhatárolása $12\,000 \times 0,24 \times 2/12$	8. Pénzügyi műveletek ráfordításai	4. Költségek, ráfordítások passzív időbeli elhatárolása	480	480